

Список використаних джерел та літератури

1. <https://progresylni.org/blogs/eduwar> (дата звернення 10.11.23)
2. https://lb.ua/society/2022/09/08/528734_uchiti_istoriyu_shchob_buti_yak.html (дата звернення 11.11.23)
3. https://24tv.ua/education/vikladannya-istoriyi-umovah-viyini-lisoviy-anonsuvav-zmini-dlya_n2396035 (дата звернення 10.11.23)
4. <https://varianty.lviv.ua/89086-shkilna-istorychna-osvita-v-umovakh-rosiisko-ukrainskoi-viiny> (дата звернення 12.11.23)
5. <https://life.pravda.com.ua/society/2023/10/1/256834/> (дата звернення 10.11.23)
6. https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/3421626-diti-ta-vijna-poradi-doroslim-infografika.html (дата звернення 10.11.23)
7. Розмови про війну. <https://cutt.ly/BFoygEh> (дата звернення 10.11.23)

Галян Інна,

вчитель трудового навчання

Ліцей №2 Хмельницької міської ради

Основні аспекти викладання предмета «Трудового навчання» в умовах війни

У статті висвітлено питання викладання предмета «Трудового навчання» в умовах війни. Основні моменти організації освітнього процесу, за якою його учасники здійснюють навчальну взаємодію.

Ключові слова: Державний стандарт, флексібільність, онлайн-ресурси, очікуванні результати, практичні навички, креативність, психологічна підтримка.

Викладання шкільного предмета в умовах війни може бути викликом, але деякі основні принципи та підходи можуть сприяти успішному навчанню:

1. забезпечення безпеки: перш за все, важливо забезпечити безпеку учнів і вчителів. Розробіть плани евакуації та дотримуйтесь їх у разі потреби.
2. флексібільність: вчителі повинні бути готові адаптувати навчальні плани та методи до змінних обставин.
3. використання онлайн-ресурсів: якщо можливо, використовуйте інтернет та інші технології для навчання на відстані, щоб зберегти зв'язок з учнями.

4. психологічна підтримка: умови війни можуть викликати стрес та травми учнів. Забезпечте психологічну підтримку.

5. міжнародна допомога: зверніться до міжнародних гуманітарних організацій та благодійних фондів для отримання підтримки та ресурсів.

6. співпраця: вчителі, батьки та учні повинні співпрацювати для забезпечення найкращих умов для навчання.

Важливо пам'ятати, що навчання в умовах війни може вимагати більше терпіння та ресурсів, але освіта залишається важливим фактором для майбутнього здобувачів освіти та стабільності суспільства.

Заняття творчістю допомагають розвивати художній смак і логіку, сприяють формуванню просторової уяви. Крім того, в учнів удосконалюється дрібна моторика рук. Творчі заняття не тільки розвивають фантазію, але і дають дитині безліч практичних навичок. Пришити собі ґудзик, приготувати сніданок, зробити своїми руками подарунки рідним і друзям – усе це стане в нагоді. І ще одне дуже важливе доповнення: вміння що-небудь зробити самому дозволяє дитині відчувати себе впевненіше. Адже віра в себе, впевненість у своїх силах – необхідна умова для того, щоб дитина була по-справжньому щаслива.

Система творчих завдань істотно впливає на мислення, мову, уяву, активність здобувачів освіти. Творчі завдання дозволяють широко спиратися на суб'єктний досвід учнів і цілком співзвучні з концепцією ООН (особистісно-орієнтоване навчання). Важливо, щоб творчі завдання носили і розвиваючий характер. Творчі завдання, по суті, пронизують весь урок від початку і до кінця, незалежно від теми уроку і цілей і задач, поставлених на ньому. Творчі завдання допомагають у формуванні творчого мислення здобувачів освіти. Зорова наочність у сполученні зі руховим і тактильним відчуттями допомагають учням одержати уявлення про особливості того чи іншого предмету або теми. При цьому працюють і розвиваються такі механізми мислення, як аналіз, синтез, розвивається образна мова. У момент виконання творчих завдань в учнів виникає активна уява.

Також варто звернути увагу на очікуванні результати від участі у проєкті, які обов'язково визначаються учнями за активної допомоги вчителя, а також на кінцевий результат від роботи над проєктом, який зосереджує учнів на роботу. Творчість учнів розуміють як процес створення ними оригінальних продуктів, виробів, у ході роботи над якими самостійно застосовуються засвоєні знання, уміння, навички, здійснюється їх перенесення, комбінування відомих способів діяльності або створення нового для учня підходу до виконання завдання. Отже,

для розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання сприяють особистісно-зорієнтоване та проектне навчання, використання інтерактивних технологій і методів навчання, застосування творчих завдань.

Незважаючи на виклики, «Трудове навчання» може бути корисним для розвитку практичних навичок і стимулювання креативності учнів, навіть в умовах воєнного стану та може включати в себе деякі особливості та підходи:

1. безпека: забезпечення безпеки учнів на уроках трудового навчання є найважливішим. Вчителі повинні ретельно контролювати використання інструментів та дотримання правил безпеки.

2. спеціалізоване обладнання: умови воєнного стану можуть обмежувати доступ до спеціалізованих ресурсів і обладнання. Вчителі повинні бути творчими у знаходженні альтернативних рішень і ресурсів.

3. практичні навички: трудове навчання має на меті розвивати практичні навички. Умови війни можуть стимулювати вивчення навичок, таких як ремонт, переробка матеріалів та виробництво, які можуть бути корисними в непростих обставинах.

4. зв'язок з реальністю: вчителі можуть надавати завдання, які стосуються поточних потреб і викликів, які виникають через воєнні події.

5. креативність: вчителі повинні бути готові до експериментів і стимулювати творчий підхід до вирішення завдань.

6. психологічна підтримка: враховуючи стрес і травми в умовах війни, важливо надавати психологічну підтримку та розуміння здобувачів освіти.

Відповідно до мети технологічної освітньої галузі, метою навчального предмета „Технології” є розкриття та розвиток творчого потенціалу особистості учня, здатності застосовувати знання на практиці, розв'язувати практичні завдання в побуті через практичне засвоєння основ дизайну, технологій та декоративно-ужиткового мистецтва. Розвиток творчого потенціалу учнів в умовах війни є важливим завданням, яке може допомогти їм справлятися зі стресом та тривогою. Ось деякі підходи до цього:

1. сприяння самовираженню: заохочуйте учнів висловлювати свої думки, ідеї та почуття через різноманітні мистецькі форми, такі як живопис, музика, література тощо.

2. стимулювання креативного мислення: запитуйте учнів про їхні ідеї, вирішення проблем та інноваційні підходи до різних завдань. Предмет «Трудове навчання» тісно пов'язаний із розвитком творчої активності учнів, адже, за своєю

сутністю, він передбачає створення нових матеріальних об'єктів. Проте, педагогові не варто акцентувати на суто ремісничому складникові, а спрямовувати свої зусилля на формування й розвиток творчої ініціативи, створювати ситуації пошуку, інтелектуального навчання, реальних умов для реалізації індивідуальних можливостей і потреб кожного здобувача освіти. Саме творча атмосфера на уроках і забезпечує розвиток якостей творчої особистості. Зі свого боку, творча діяльність приваблива для учнів, вона створює піднесений настрій, спонукає до пошуку, задовольняє пізнавальні та комунікативні потреби.

3. мистецька освіта: включення предметів, пов'язаних із мистецтвом, в навчальну програму може сприяти розвитку творчих здібностей учнів.

4. заохочення співпраці: спільні творчі проекти та групова робота можуть стимулювати обмін ідеями та розвиток колективної творчості. Метод проектів, який дозволяє здобувачам освіти в системі оволодіти організацією практичної діяльності по всьому проектно-психологічному ланцюжку від ідеї до її реалізації в моделі, виробу (продукту праці). Головна особистість цього підходу – активізувати навчання, надав йому дослідницький характер, і таким чином передати учням ініціативу в організації пізнавальної діяльності. У основі проектної діяльності лежить дослідництво, а це завжди – творчість.

5. розуміння потреби в психологічній підтримці: учні в умовах війни можуть потребувати додаткової психологічної підтримки, тож важливо мати доступ до кваліфікованих спеціалістів

6. використання реальних викликів: задачі та проекти, які стосуються конкретних ситуацій в умовах війни, можуть стимулювати творче мислення та пошук інноваційних рішень.

7. Поширення оптимізму: заохочуйте учнів бачити світло у темряві і вірити в можливість покращення умов, навіть у складних часах.

Розвиток творчого потенціалу учнів може допомогти їм справлятися зі стресом та виявити нові можливості навіть в умовах війни. Роблячи що-небудь своїми руками, учні розвивають увагу і пам'ять, привчаються до акуратності, наполегливості і терпінню. Все це допоможе дитині у школі, та і у подальшому його житті, ці якості будуть незайвими

Отже, викладання уроків в умовах війни може бути складним завданням, що вимагає великої відповідальності та пристосування. Важливо забезпечити безпеку здобувачів освіти, створюючи сприятливе середовища для навчання, і акцентувати

увагу на розвитку вмінь, які можуть допомогти їм в це важкий час, таких як взаємодопомога та витривалість.

Список використаних джерел та літератури

- 1.Євреев Ю. П. Методика розвитку особистості // Вісник Укр. держ. ун-ту водного госп. – ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2:
2. Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 159 – 166.
3. Концепція Нової української школи. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Гарук Ірина,
директор Подільського ліцею,
Староушицької селищної ради
Кам'янець-Подільського району
Хмельницької області

Створення безпечного простору для учасників освітнього процесу як головний пріоритет в умовах війни

Створити безпечне освітнє середовище – першочергове завдання закладу освіти, його виконання реалізує право дітей на безпечні та нешкідливі умови навчання під час війни. Автор статті ділиться досвідом створення безпечного простору для учасників освітнього процесу у малокомплектному закладі освіти.

Ключові слова: безпечне освітнє середовище, здоров'язберезувальні компетентності, формування культури безпечної та здорової поведінки, безпечна і дружня до дитини школа.

У 2015 році ООН розробила Декларацію про безпеку шкіл, **Україна стала сотою країною, що підтримала положення цього документа, а** станом на 2022 рік її підписало 109 кран, однак серед них і досі немає Росії. Більш того, ця країна-агресор розглядає заклади освіти як об'єкти для обстрілів. На жаль, навіть у нашій, відносно спокійній області, значна частина шкіл пошкоджена через війну. Громади і